

ПРОТОКОЛ № 53

От заседание на Общински съвет Стара Загора, проведено на 31 март 2011 год.

ПО ТОЧКА 14 ОТ ДНЕВНИЯ РЕД:

Програма за развитие на читалищната дейност в Община Стара Загора през 2011г.

Вносител: Светлин Танчев -
Кмет на Община Стара Загора

Общинският съвет прие

РЕШЕНИЕ № 1089

На основание чл.21, ал.1, т.23 от ЗМСМА и във връзка с чл.26ал.(2) от Закона за народните читалища приема

ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ В ОБЩИНА СТАРА ЗАГОРА ПРЕЗ 2011 ГОДИНА

По своята същност и историческа даденост читалището носи в себе си първичния образ на гражданското общество у нас То се създава и съществува на принципа на взаимния интерес и сдружаване на хора с еднакви интереси и мислене. Историческата мисия на читалището, като жив общностен център, е да откликва на нуждите на обществото и да участва в приобщаването му към ценностите на съвременното развитие. В своята 150-годишна история българското народно читалище е доказало мястото си на притегателен духовен център, ползващ се с доверие и имащ дълбоки корени в местната култура и традиции. Процесът на реформа, започнал в началото на 90 – те години, изправи читалищата пред необходимостта да се адаптират към новите социално-икономически условия и бързо изменящи се ценности и потребности на българското общество- процес, който продължава и сега.

Изготвянето на годишната програма за развитие на читалищната дейност в Община Стара Загора за 2011г. цели обединяване на усилията на всички страни, имащи отношение към по-нататъшното институционално укрепване и утвърждаване на читалищата. Основните стратегически цели, които стоят днес пред читалищата, са насочени към укрепване и модернизирането им и определят насоките на тяхното развитие, свързани с:

- читалищата – самоуправляващи се културно просветни сдружения, изпълняващи и държавни културно-просветни задачи
- съхраняване на националните традиции и идентичност, местните особености и локалните характеристики на района
- приобщаване към ценностите и постиженията на науката, изкуствата и културата
- възпитаване и утвърждаване на националното самосъзнание
- работа по проекти – предпоставка и гаранция за модернизиране на читалищата
- осигуряване широк достъп до информация на местната общност
- притегателни центрове на местните общности с информационни, социални и граждански функции, участие при решаването на най- актуалните за местната общност проблеми

- разширяване на социалния обхват на читалищната дейност, в това число и с малцинствените групи, хора с физически увреждания, млади хора със специални нужди и др.
- повишаване квалификацията и уменията на кадрите в читалищата
- активизиране диалога с местната власт по места, с други културни и образователни институти, с неправителствени организации за реализиране на съвместни програми и проекти за постигане на общите им цели

За постигане на тези цели читалищата по места планират и извършват разнообразна дейност като:

- уреждане и поддържане на библиотеки и създаване на информационни услуги
- развиване и подпомагане на любителското художествено творчество
- организиране на школи, курсове, клубове, празненства, концерти, ритуали, чествания и други дейности, насочени към всички възрастови групи
- събиране и разпространяване на знания за родния край
- подпомагане на местните инициативи чрез прилагане на различни модели - местен туризъм, местни занаяти и поминък, обучение и др.
- създаване и съхраняване на етнографски и музейни сбирки
- извършване на допълнителни дейности подпомагащи изпълнението на основните функции на читалищата

Действащата нормативна уредба, регламентираща дейността на читалищата, им предоставя възможност за включване на нови функции към периметъра на тяхната основна дейност – реализация на услуги в социалната сфера и изграждането на информационни мрежи за осигуряване широк достъп за информация на всички. Постигнатите единични успехи в тази насока са стимул и за останалите читалища.

Към изградената и съхранена през годините общинска читалищна мрежа се прибавиха още две читалища – възстановеното през 2010 г. читалище в с.Борилово и новоучреденото в с. Калояновец НЧ „Родолюбци”. И през тази година определящ момент в политиката към читалищата ще бъде позицията, че дори и в най-малките селища от общината читалището има свое място и то трябва да бъде съхранено, макар и с ограничените си възможности за дейност.

В Община Стара Загора има регистрирани 9 градски читалища и 48 в селата. Субсидираната численост за 2011 г. е 113 бройки, а сумата на предоставената им субсидия като държавно-делигирани дейности възлиза на 652688 лв. Читалищата с най-добри и устойчиви показатели през годините са НЧ „Родина”, НЧ „Св. Климент Охридски”, НЧ „Георги Бакалов”, НЧ „Николай Лилиев, НЧ „Развитие” с. Дълбоки, НЧ „ Изгрев”, с. Кирилово, НЧ „ Пробуда” с. Змейово, а от възстановените НЧ ”Патриарх Евтимий” с.Борово.

Общината ще продължи да подкрепя читалищата при реализиране на основните им дейности и развитието на съвременни форми на работа, съобразени със заложените културни параметри и постигащи съвременна визия на читалищната дейност. Успешно работещите практики, заложен в Програмата за развитие на читалищната дейност през 2010 г., естествено, ще бъдат включени и в настоящата Програма.

Стартираният преди няколко години модел на взаимодействие между общинската администрация и читалищните ръководства по места е много успешен, независимо, че те са самоуправляващи се граждански сдружения. През 2011 година съответните общински специалисти ще продължат да оказват експертна методическа помощ по места относно финансирането, автономността и прилагането на нормативните документи, регламентиращи модернизиранието и укрепването на

читалищната дейност. Това е удачно намерена форма, която ще продължи да се дообогатява с теми и през тази година.

Наложително е да продължи диалогът за постигане на добри взаимоотношения между читалищата, културните и образователни институти, местните власти, неправителствените организации и бизнеса по места за реализиране на съвместни и общи програми и проекти. Новите взаимоотношения между читалищата и останалите партньори създават условия за тяхната по-голяма самостоятелност и автономност, способстват за превръщането им във фактор на обществения диалог.

ЧИТАЛИЩНАТА БИБЛИОТЕКА – СЪВРЕМЕНЕН ОБЩЕСТВЕН ИНФОРМАЦИОНЕН ЦЕНТЪР, ПОЛЕЗЕН ПАРТНЬОР И ЕФЕКТИВЕН УЧАСТНИК В ПРОЦЕСИТЕ НА ИНФОРМАЦИОННОТО ОСИГУРЯВАНЕ НА ГРАЖДАНИТЕ ОТ ОБЩИНАТА

Мисията на читалищната библиотека е да бъде посредник между информацията и потребителите в един бързо променящ се свят и да работи за превръщането ѝ в развит културно - информационен център, отговарящ на съвременните потребности на гражданите от широка информация, осигуряващ равен достъп на всички.

Основните задачи и усилията ще бъдат насочени към:

- утвърждаването и превръщането ѝ в притегателен център за хора от всички възрасти.
- осигуряване на медийни партньорства
- обновяване и обогатяване на библиотечните фондове с нови книги чрез разработване на съответните проекти от читалищните настоятелства и участия в обявените сесии и програми от Министерството на културата. Община Стара Загора ще съдейства за обогатяване на книжния фонд чрез дарения, осигуряване на многоекземплярна литература /РБ”З. Княжески”, Библиотека/ „Родина”/
- подпомагане на читалища, които кандидатстват по програма „Българската библиотека - място за четене и информация”
- организиране и опазване на библиотечните фондове съгласно действащата нормативна уредба /РБ”З.Княжески”/
- финализиране на първият етап /по възможност/ от изграждане на „ Дигитален център” за цифровизация на писменото културно наследство на Стара Загора, като основен бенефициент е най-голямата читалищна библиотека „Родина”
- задълбочена работа за популяризиране на книгата и четенето, разработване на програма и разширяване на инициативата „Малкото Голямо четене” и „Четяща Стара Загора 2011” сред всички библиотеки от общината
- поэтапно въвеждане на автоматизацията на библиотечните процеси в читалищните библиотеки

- обновяване на материално – техническата база / съобразно съществуващите възможности/. Обособяване на дигитален център и развитие на обществено-информационни онлайн услуги за образованието и културата /Библиотека „Родина”/
- продължаване на работата за участие във втория етап на програмата „ Глобални библиотеки” и включване на читалищните библиотеки на Община Стара Загора в обучителния модул на проекта / през 2010г. е включена втората читалищна библиотека Ст. минерални бани/. Целта на програмата е да бъде улеснен достъпът до информация

и услуги чрез Интернет бесплатно за гражданите. Община Стара Загора партнира при реализацията на всеки етап от проекта.

- библиотечно – информационно обслужване и въвеждане на съвременни технологии /по възможност/

- работа по проекти и програми за подобряване нивото на определен тип знания
- даване преимущество на стойностни инициативи, които да допринасят за издигане престижа на библиотеката като местен културно- информационен институт

В своята мащабна културната политика и мисия библиотеките по места ще имат една основна цел - чрез всички възможни съвременни форми да разкриват богатството на книгата и информацията и да поддържат импулса за разпространение на културни ценности.

Към момента в Община Стара Загора има 47 читалищни библиотеки, от които 4 в града и 43 в селата. Библиотеките поетапно въвеждат новите информационни технологии в своята дейност и това ще продължи и през настоящата година.

ОСЪВРЕМЕНЯВАНЕ НА ЧИТАЛИЩНИТЕ ДЕЙНОСТИ И УСЛУГИ ЧРЕЗ ОБУЧЕНИЕ НА ХОРАТА ОТ ВСИЧКИ ВЪЗРАСТИ С ЦЕЛ РАЗВИТИЕ НА ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО. ЧИТАЛИЩЕТО – МЯСТО ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ

Една от най-важната и съществена част от дейността на читалищата е грижата за развитие на любителското художествено творчество. В тази връзка ролята на читалището при създаването, укрепването и възпроизвеждането на традициите и културата по места, е незаменима.

Активно е участието на художествените колективи на читалищата в местните празници и фестивали, което е още едно доказателство, че читалищата винаги са имали водещо място в съхранението и опазването на българските културни традиции.

Основните цели и приоритети в тази насока са:

- опазване на фолклора и традиционното народно богатство и създаване на условия и възможности за тяхното развитие и популяризиране чрез всички възможни форми

- целенасочена работа по възстановяване на празнично-обредния календар и местните традиции и обичаи, ритуали, поминък и др.

- стремеж към разширяване обхвата на създадените тематични празници в общината – Празник на ориза с.Християново, Празник на пелина с.Змеєво, Празник на райската ябълка с.Хрищени, Празник на паметта с.Казанка, Трифон Зарезан с. М. Верея, Фестивал на маските с. Еленино, „Зелен , зелен Гергьовден” с. Могила, Фестивал на пъпеша с. Маджерито, „Да се подведем под знамената с.Калояновец , Празник на рибата с.Калояновец и др., реализирани от кметствата по места с активното участие на читалището.

През 2011г. 6 читалища от общината ще посветят специални програми за честване на юбилеите им:

- 110 г. НЧ „Отец Паисий” с. Ракитница
- 110 г. НЧ „Стефан Генчев” с. Хрищени
- 90 г. НЧ „Искра „ с. Хан Аспарухово
- 90 г. НЧ „В. Левски” с. Бъдеще
- 90 г. НЧ „Изгрев” с.Кирилово
- 90 г. НЧ „Пробуда „ с. Михайлово

- издирване и създаване на етнографски сбирки и изложби по места, с цел съхраняване запазените образци и популяризиране историята на родния край; разширяване обхвата и краеведческата дейност на вече изградените такива - с.Оряховица, с.Хрищени, с.Змеево, с.Дълбоки, с.Могила, с.Малка Верейя, с.Лозен, с.Михайлово, с.Хан Аспарухово.

- поддържане на утвърдените форми в любителското-художествено творчество и създаване на нови; ангажирано участие в общинските конкурси, празници и др. прояви. Разширяване обхвата на съществуващите формации, групи, клубове по интереси и др. , които по същество са много важен елемент в сферата на допълващото образование и в тях участват стотици хора

- специално внимание и подкрепа на младите дарования; осъществяване на местни творчески проекти и инициативи със заинтересованите институции относно културното възпитание на децата, учащите се и младите хора и стимулиране на творческите им възможности /музика, фолклор, традиционни изкуства, танц, краезнание, литература и др./

- действащите школи към читалищата „Родина”, „Св. Кл.Охридски” и „Даскал Петър Иванов” имат наличен потенциал и заявяват готовност и възможности да разширят формите и начините за обучение и възпитание на подрастващото поколение, в съответствие с новите обществени реалности

- изучаване опита на Езикова школа при НЧ ”Родина” / използване на най-съвременни методи и техники на обучение, въвеждане на нови интерактивни учебни системи в обучението, доказано място сред този вид образователни структури в България /

- разширяване на художествено-творческото направление – чрез традиционни общодостъпни форми на участие в културния живот на читалището и общината – национални и международни прояви . Усилията ще бъдат насочени към търсене на нови форми, за откриване, отглеждане и изява на творческите заложби у децата и възрастните чрез участието им в читалищните колективи за народни танци, изворен фолклор, литературни клубове, детски вокални групи, школи по модерен и класически балет, състави за стари градски песни и др. Участниците в любителските формации задоволяват определени свои потребности, но те са важна част при формирането на културното пространство в общината.

Община Стара Загора винаги е проявявала внимание и отношение към дейността на читалищата и през 2011 година ще продължи да подпомага добрите инициативи на читалищните формации за участието им в различни местни, национални и международни прояви. В Културния календар за 2011 година са включени инициативи и форуми, чиито организатори и участници са самите читалища, както и прояви, в които те се явяват партньори на Общината или на други културни институти.

Най – значими от тях са:

„Трифон Зарезан – празник на виното”

Фестивал на маскарадните игри с международно участие

„Аз съм българче, обичам...”

Детски фолклорен празник „Изворът да не пресъхва”

Великденски празници

Пролетен концерт „Усмивки и приятели”

„Четяща Стара Загора” – едномесечна програма /април/

„Да попеем, да посвирим и да поиграем” празник на читалищата от общината

Национална библиотечна седмица

„С песните на Петкана Захариева” – празник на тракийската песен

Национален конкурс за млади изпълнители на популярна песен ”Тракийска лира”

„Под липите златен прах се рони”- празник на шлагерната песен
„Таласъмия” X-ти юбилеен конкурс за литературно произведение, базирано на фантастичното и приказното в българския фолклор и митология
Националния тракийски фолклорен събор „Богородична стъпка”
1 ноември – Празник на народните будители
„Вашият шанс е песента”
Дни на възхвала на Св.Климент Охридски
Литературни сезони ,2011
Фестивал на хоровата песен
Национален конкурс за младежка поезия „Веселин Ханчев”
Фестивал на детската коледна песен
Национален детски шахматен турнир
„Ой Коледо, мой, Коледо” – коледарски празник

Община Стара Загора ще обезпечи и през 2011г. с различни творчески програми и участия културните потребности на отделните общности по места – образователната и интеграционна програми на ДТ ”Гео Милев”, гостувания на ФА”Загоре”, Духов оркестър Стара Загора, читалищните формации от различни жанрове и др.

МОДЕРНИЗИРАНЕ И УКРЕПВАНЕ НА ЧИТАЛИЩАТА КАТО САМОУПРАВЛЯВАЩИ СЕ ОРГАНИЗАЦИИ И ПРЕВРЪЩАНЕТО ИМ В ЦЕНТЪР ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩНОСТТА ПО МЕСТА

В тази връзка читалищата е необходимо да насочат вниманието и усилията си към:

- разширяване на социалния обхват на целевите групи, с които работят, съобразно конкретните дадености и особености по места
- задоволяване на реални обществени потребности чрез активното включване на читалищните настоятелства пряко в читалищната дейност. 15 читалища от общината защитиха проекти и получиха допълваща целева субсидия от Министерството на културата, с което подпомогнаха своята дейност. Това е една добра и реалистична възможност за всяко едно читалище да реализира определена своя политика. Общината е надежден партньор и винаги подпомага стремежа им в тази насока
- обединяване на усилията за подобряване на материалната база, ползвана от читалищата

Читалищата в Община Стара Загора извършват своята дейност в предоставената им до момента от Общинския съвет база за безвъзмездно ползване и стопанисване. Съгласно действащата нормативна уредба, Общинският съвет на свое заседание да разгледа и удовлетвори постъпилите молби от отделните читалищни настоятелства. Според възможностите на утвърдения Бюджет за 2011г., Община Стара Загора ще осигури средства за извършване на неотложни ремонтни дейности на читалищата в с.Християново, с.Подслон, с.Пшеничево и Детския отдел на Библиотека „Родина”.

От своя страна читалищата и през настоящата година е необходимо да кандидатстват с проекти за допълваща субсидия за ремонти пред Министерството на културата, с което ще решат частично проблемите с материалната си база.

Решаването на проблемите по поддръжката на остарялата материално – техническа база и недостига на финансови средства, изисква активно партньорство от страна на читалищата с местните власти, Министерството на културата и Министерството на труда и социалната политика, което да даде възможност да бъдат ремонтирани и модернизирани по-голям брой читалищни сгради. Читалищата като

неправителствени организации имат възможност за кандидатстване пред повече институции и донорски организации, а за целта имат необходимия потенциал и ресурси.

- повишаване на квалификацията и уменията на кадрите в читалищата

Една от най-важните и основни задачи пред читалищата е осигуряване и привличане на млади и квалифицирани кадри – гаранция за превръщането на читалищата в съвременни информационни и културни средища. Субективният фактор ще бъде определящ сега и в бъдеще за развитието на тази културна институция и читалищните настоятелства са длъжни да отделят особено внимание при подбора и назначаването на работещите в тези културно-просветни институти. Община Стара Загора ще продължи добрата практика за повишаване на квалификацията на читалищните кадри, като и през тази година разработи специална програма за ежемесечни обучителни семинари с експерти, свързани с различните направления и насоки на читалищната дейност. Особено внимание трябва да бъде отделено на изискванията на Закона за обществените библиотеки и необходимостта от придобиване на задължителен ценз в тази област, която е основна и определяща в дейността на читалищата.

57- те читалища в Община Стара Загора имат различна вътрешна структура и творческа специфика. Различните възможности и капацитет предопределят и разликите в качеството на създавания културен продукт и услуги, предназначени за конкретната общност. Но при всички има стремеж и усилия за включване и приобщаване на по-широк кръг от населението в процеса на художественото творчество.

С пререгистрацията си 56-те читалища от общината показаха че са готовият елемент на гражданското общество и имат потенциала да откликват на настъпващите промени в обществото. Изпълнението на определените чрез Закона функции и задачи, както и предоставените им средства чрез държавния и общински бюджет, ги задължава да отговарят на новите потребности и изисквания.

Всеки опит да се анализират и обобщят резултатите от читалищната дейност в Община Стара Загора, би довел до следния извод: народните читалища са едни от основните фактори в развитието на местната култура в частност, и като цяло на българската култура. Все повече те се очертават не само като културни центрове, но и като центрове на общностите по места, важен сегмент на културната политика.

Успешната реализация на читалищата изисква доверието, участието и подкрепата на всички, които ценят в народните читалища културната памет, инициативата и свободното творчество и виждат в него обществена среда за обществен достъп.

Постигането на поставените цели и задачи в Програмата за развитие на читалищната дейност в Община Стара Загора през 2011г. изисква обединяване на усилията и ресурсите на всички страни, участващи в нейната реализация. Програмата способства за по-нататъшното развитие и утвърждаване на читалищата от общината като важни обществени институции, допринасящи за осъществяване на културната политика и визия на Община Стара Загора.

Гласуване: «за» - 29, против-няма, възд.се-няма

Приема се.

Вярно с оригинала
Техн.сътрудник:
/П.Иванова/

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ СТАРА ЗАГОРА
ПРЕДСЕДАТЕЛ:/п/ТЕНЧО РУКАНОВ